

ارتباط بین منبع کنترل (CPI) و تعهد و مسئولیت‌پذیری افسران نزاچا

Hossein Valivand Zamani
Command and Staff College

حسین ولیوند زمانی
دانشکده فرماندهی و ستاد

چکیده مقاله:

در این مقاله به بررسی ارتباط بین یکی از عوامل مهم در تفاوت‌های فردی یعنی منبع کنترل شامل کنترل درونی (Internal Control) و کنترل بیرونی (External Control) و تعهد و مسئولیت‌پذیری افسران الف نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران پرداخته شده است. بر این اساس با تجزیه و تحلیل استنباطی متغیرهای فوق نتایج مفیدی به دست آمده است.

نمونه مورد مطالعه ما در این پژوهش، شامل ۱۱۰ نفر از افسران الف نزاچا شاغل در استان تهران بوده و یافته‌ها نشان داد که بین منبع کنترل درونی و مولفه‌های تعهد و مسئولیت‌پذیری رابطه مثبت و معنی‌دار وجود دارد و بین منبع کنترل بیرونی شامل شانس و اعتقاد به قدرت دیگران و تعهد و مسئولیت‌پذیری رابطه منفی وجود دارد. همچنین یافته‌ها نشان می‌دهد بین تعهد و مسئولیت‌پذیری رابطه معنی‌داری وجود دارد.

واژه‌های کلیدی:

منبع کنترل - تفاوت‌های فردی - کنترل درونی - کنترل بیرونی - تعهد - مسئولیت‌پذیری.

The relation between (CPI) control source and liability and responsibility in the Officers of Islamic Republic of Iran Army.

Abstract :

This essay examine the relation between an important factor in individual differences, that is, control source, including Internal Control and External Control and liability and responsibility in grade "A" officers in Islamic Republic of Iran Army from the viewpoint of Psychology scientists and organizational behavior and also from the viewpoint of commanders, professors and managers in IRIA.

This research examine 110 grade "A" officers who are occupied in Tehran Province and show that there is a positive and significant relation between Internal Control source and liability and responsibility and there is a negative relation between External Control source, including chance and believe in power of others, and liability and responsibility. Furthermore, findings show that there is a significant relation between liability and responsibility.

Key words:

Control Source- Individual Differences- Internal Control- External Control- Liability – Responsibility.

مقدمه

شخصیت یعنی مجموعه‌ای از رفتار و شیوه‌های تفکر شخص در زندگی روزمره که با ویژگی‌های بی‌همتا بودن، ثبات (پایداری) و قابلیت پیش‌بینی مشخص می‌شود. از این تعریف چندین نکته قابل استنباط است:

بی‌همتایی و تفاوت: شخصیت یک فرد بی‌همتا است و در عین بعضی مشابهت‌ها، هیچ دو شخصیت یکسان و همسان وجود ندارد.

ثبات داشتن (پایداری): اگر چه افراد در شرایط و محیط‌های گوناگون در ظاهر رفتار متضاد و مختلفی دارند، ولی در طول زمان (مثلاً چندین دهه) رفتار و واکنش و همچنین شیوه تفکر آنها دارای یک ثبات نسبی دائمی است.

قابلیت پیش‌بینی: با توجه کردن و مطالعه رفتار و نوع تفکر اشخاص می‌توان سبک رفتاری و تفکری افراد را با احتمال زیاد پیش‌بینی کرد. قابلیت پیش‌بینی رفتار با «ثبات در رفتار» رابطه متقابل دارد.

شخصیت هر فرد کل خصایص بدنی و ذهنی و عاطفی و اجتماعی و اخلاقی، اعم از موروثی و اکتسابی هستند که او را به طور آشکار از دیگران مشخص می‌کند. (شعاری‌نژاد، ۱۳۸۳، ص: ۶۰۰) می‌توان شخصیت انسان را شامل موارد زیر دانست:

- ظواهر خارجی و رفتار یا ارزش محرک اجتماعی
- آگاهی درونی از خویشتن به عنوان یک نیروی سازمان دهنده همیشگی
- الگو یا سازمان خاص ویژگی‌های قابل اندازه‌گیری، اعم از درونی و بیرونی. (لوتانز، ۱۳۷۲، ص: ۱۶۷)

یکی از عوامل مؤثر در کارآمد بودن سازمان‌ها وجود ویژگی‌های رفتاری و شخصیتی مناسبی است که با تعهد و مسئولیت‌پذیری افراد همبسته باشد. محققان اعتقاد دارند که رهبران عالی و ممتاز سازمان‌ها علاوه بر داشتن تسلط در مهارت‌های مدیریتی مانند مهارت فنی، مهارت تکنیکی و مهارت مفهومی، نیاز به داشتن یک سری ویژگی‌های شخصیتی و رفتاری نیز دارند. دستورالعمل رهبری نظامی برای رشد یک رهبر نظامی، مراحل و ویژگی‌هایی را قائل است که مهمترین و اساسی‌ترین این ویژگی‌ها را ویژگی‌های شخصیتی و رفتاری می‌داند. یکی از این ویژگی‌های رفتاری که در ارتباط با بهره‌وری شغلی و رشد و تحول می‌باشد، تعهد سازمانی و مسئولیت‌پذیری است. (گودرزی، ۱۳۸۰، ص ۴۲)

اما مسئولیت‌پذیری و تعهد سازمانی از آن دسته از ویژگی‌های رفتار شخصیتی می‌باشد که تحت تأثیر عوامل متعددی چون رشد شخصیت و رفتار در خانواده همچنین محیط اجتماعی و وراثتی می‌باشد. یکی از ویژگی‌های شخصیتی که در چند سال اخیر مورد توجه روانشناسان سازمانی، بالینی و شخصیتی قرار گرفته، سازه منبع

کنترل^۱ است که اولین بار توسط جولیان راتر^۲ یکی از روانشناسان مکتب شناخت‌گرایی، ارائه شده است. (فراهانی، ۱۳۷۸، ص ۸۷)

مسئولیت‌پذیری در مواقعی که قوانین ساده و روشن باشند موجب افزایش و هنگامی که قوانین و راهبردهای بکار گرفته شده برای امور نامشخص باشند، موجب کاهش مسئولیت‌پذیری می‌گردد.

داشتن تعهد نسبت به کار و پذیرفتن مسئولیت، یکی از عوامل مؤثر در بهره‌وری و همچنین بهبود سازمان می‌باشد.

در این تحقیق، محقق قصد بررسی ارتباط شخصیت (CPI) را با مسئولیت‌پذیری و تعهد سازمانی دارد. پس بنابراین:

۱. شخصیت افراد کنترل درونی^۳ چگونه و به چه مقدار در تعهد و مسئولیت‌پذیری آنان تأثیر دارد؟
۲. شخصیت افراد معتقد به شانس^۴ چگونه و به چه مقدار در تعهد و مسئولیت‌پذیری آنان تأثیر دارد؟
۳. شخصیت افراد معتقد به قدرتمند بودن دیگران (Power of Others) چگونه و به چه مقدار در تعهد و مسئولیت‌پذیری آنان تأثیر دارد؟

روش تحقیق

با توجه به اینکه متغیر مستقل یعنی منبع کنترل در این تحقیق از قبل رخ داده است، بنابراین نوع تحقیق علیّی مقایسه‌ای می‌باشد که با روش همبستگی مورد بررسی قرار می‌گیرد.

با توجه به اینکه جامعه افسران پایور شاغل در تهران بسیار گسترده بوده و محدودیت زمانی و امکانات محقق این اجازه را نمی‌دهد که بطور تصادفی ساده از کلیه افسران نمونه‌گیری نماید پس بنابراین از روش نمونه‌برداری خوشه‌ای با ترکیب تصادفی ساده استفاده می‌کنیم.

۱ - Locus of Control

۲ - Ratter

۳ - Internal

۴ - Chance

و با عنایت به اینکه تحقیق از نوع همبستگی است و در تحقیقات همبستگی محققین اعتقاد دارند که حداقل می‌بایست ۳۰ نمونه آزمودنی در هر گروه وجود داشته باشد، در این تحقیق تعداد ۱۱۰ نفر انتخاب و مورد آزمون قرار می‌گیرند. (بورگ، ۱۹۸۷ به نقل از دلاور، ۱۳۷۰ و نادری، ۱۳۷۱، ص ۱۰۲)

جامعه تحقیق

جامعه تحقیق شامل کلیه افسران پایور نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی بوده که آمار آنان مشخص می‌باشد.

تجزیه و تحلیل

برای تجزیه و تحلیل از روش همبستگی پیرسون سپس تحلیل رگرسیون چند متغیره گام به گام استفاده شده است. پرسشنامه منبع کنترل (CPI) شامل ۲۴ ماده است که شامل سه مقیاس می‌شود و هر مقیاس شامل ۸ ماده است. جدول شماره ۱ میانگین و انحراف معیار نمرات مربوط به منبع کنترل آزمودنی‌ها را در هر یک از سه مقیاس، و میانگین و انحراف معیار نمرات آزمودنی‌ها را در دو مؤلفه تعهد و مسئولیت‌پذیری نشان می‌دهد.

جدول شماره ۱- شاخص‌های مربوط به منبع کنترل و مؤلفه‌های تعهد و

مسئولیت‌پذیری ۱۱۰ آزمودنی

تعداد	انحراف معیار	میانگین	شاخص‌ها متغیرها
۱۱۰	۵,۳۵	۴۵,۷۱	کنترل درونی
۱۱۰	۹,۱۷	۳۴,۴۴	قدرتمندبودن دیگران
۱۱۰	۹,۲۷	۲۹,۴۹	شانس
۱۱۰	۲۰,۹۱	۱۰۴,۳۴	تعهد
۱۱۰	۸,۲۵	۵۴,۵۱	مسئولیت‌پذیری

همچنین جدول شماره ۲ میزان ارتباط بین متغیرهای مستقل یعنی منبع کنترل با گرایش‌های (CPI) را با متغیر وابسته یعنی تعهد و مسئولیت‌پذیری نشان می‌دهد.

جدول شماره ۲- ماتریس همبستگی بین متغیر مستقل منبع کنترل با متغیر وابسته تعهد و مسئولیت‌پذیری

شماره (C)	قدر نمایندگی دیگران (P)	کنترل درونی (I)	متغیر مستقل / متغیر وابسته
-۰,۰۷۱	-۰,۱۹۶	۰,۴۹۷	تعهد
-۰,۰۹۶	-۰,۰۷۸	۰,۴۴۲	مسئولیت‌پذیری

تحلیل استنباطی

هدف از تحلیل استنباطی داده‌ها در این تحقیق، تعیین ارتباط بین متغیرهای مستقل و متغیر وابسته است. بنابراین در این قسمت پاسخگویی به فرضیه‌های تحقیق هدف ما را تأمین می‌کند.

فرضیه‌های این تحقیق بطور کلی عبارت است از اینکه :

۱. بین منبع کنترل (CPI) و تعهد رابطه وجود دارد.
۲. بین منبع کنترل (CPI) و مسئولیت‌پذیری رابطه وجود دارد.
۳. بین تعهد و مسئولیت‌پذیری رابطه وجود دارد.

در تحلیل رگرسیون چند متغیره گام به گام، پس از انجام محاسبه همبستگی‌های متقابل بین متغیرهای مستقل و متغیر وابسته، ابتدا متغیری وارد معادله رگرسیون می‌شود که بزرگترین همبستگی را با متغیر وابسته داراست، به جدول شماره ۳ توجه کنید.

شماره ۳- همبستگی‌های متقابل بین متغیرهای مستقل و وابسته ($n=110$)

شماره (C)	قدر نمایندگی دیگران (P)	کنترل درونی (I)	متغیر مستقل / متغیر وابسته
-۱۳,۷۱	-۳۷,۵۶	۵۵,۶۵	تعهد
-۷,۳۳	-۵,۸۶	۱۹,۵۱	مسئولیت‌پذیری

با توجه به داده‌های جدول شماره ۳، همبستگی متغیر منبع کنترل با گرایش درونی (I) با تعهد و مسئولیت‌پذیری معنی‌دار است. بنابراین منبع کنترل درونی افراد نخستین متغیری است که وارد رگرسیون می‌شود.

جدول شماره ۴ تحلیل واریانس برای رگرسیون تعهد را روی متغیر منبع کنترل درونی افراد (I) را نشان می‌دهد.

جدول شماره ۴- تحلیل واریانس برای رگرسیون تعهد روی متغیر منبع کنترل افراد کنترل

درونی (I)

منبع تغییرات	مجموع مجذورات SS	درجه آزادی d.F	میانگین مجذورات MS	f	سطح معنی‌داری P
رگرسیون	۱۱۷۸۳,۷۵	۱	۱۱۷۸۳,۷۵	۳۵,۴۶	۰
پسماند	۳۵۸۹۱,۱۲	۱۰۸	۳۳۲,۳۲	-	-

با توجه به جدول شماره ۴ نسبت مشاهده شده برای تحلیل رگرسیون چند متغیری در گام اول معنی‌دار است. بنابراین می‌توان گفت که بین تعهد و منبع کنترل درونی (I) رابطه مثبت وجود دارد. با توجه به این رابطه می‌توان میزان تعهد را از روی منبع کنترل درونی افراد پیش‌بینی نمود.

همچنین جدول شماره ۵ تحلیل واریانس برای رگرسیون مسئولیت‌پذیری را روی متغیر منبع کنترل درونی افراد (I) را نشان می‌دهد.

جدول شماره ۵- تحلیل واریانس برای رگرسیون مسئولیت‌پذیری روی متغیر

منبع کنترل درونی (I)

منبع تغییرات	مجموع مجذورات SS	درجه آزادی d.F	میانگین مجذورات MS	f	سطح معنی‌داری P
رگرسیون	۱۴۴۷,۸۳	۱	۱۴۴۷,۸۳	۲۶,۲۱	۰
پسماند	۵۹۶۵,۶۶	۱۰۸	۵۵,۲۴	-	-

با توجه به جدول شماره ۵ نسبت مشاهده شده برای تحلیل رگرسیون چند متغیری در گام اول معنی‌دار است. بنابراین می‌توان گفت که بین مسئولیت‌پذیری و منبع کنترل

درونی (I) رابطه مثبت وجود دارد. با توجه به این رابطه می‌توان میزان مسئولیت‌پذیری را از روی منبع کنترل درونی افراد پیش‌بینی نمود.
با توجه به داده‌های جدول شماره ۳، همبستگی متغیر منبع کنترل با کنترل بیرونی با گرایش افراد قدرتمند (P) با تعهد و مسئولیت‌پذیری معنی‌دار است. بنابراین منبع کنترل با کنترل بیرونی با گرایش افراد قدرتمند دومین متغیری است که وارد رگرسیون می‌شود.

جدول شماره ۶ تحلیل واریانس برای رگرسیون تعهد را روی متغیر منبع کنترل با کنترل بیرونی با گرایش افراد قدرتمند (P) را نشان می‌دهد.

جدول شماره ۶- تحلیل واریانس برای رگرسیون تعهد روی متغیر منبع کنترل
افراد معتقد به قدرتمند بودن دیگران (P)

سطح معنی‌داری P	f	میانگین مجزوات MS	درجه آزادی d.f.	مجموع مجزوات SS	منبع تغییرات
۰,۰۴	۴,۳۱	۱۸۳۰,۴۹	۱	۱۸۳۰,۴۹	رگرسیون
-	-	۴۲۴,۴۸	۱۰۸	۴۵۸۴۴,۳۸	پسماند

با توجه به جدول شماره ۶ نسبت مشاهده شده برای تحلیل رگرسیون چند متغیری در گام اول معنی‌دار است. بنابراین می‌توان گفت که بین تعهد و منبع کنترل با کنترل بیرونی با گرایش افراد قدرتمند (P) رابطه مثبت وجود دارد. با توجه به این رابطه می‌توان میزان تعهد را از روی منبع کنترل با کنترل بیرونی با گرایش افراد قدرتمند پیش‌بینی نمود.

همچنین جدول شماره ۷ تحلیل واریانس برای رگرسیون مسئولیت‌پذیری را روی متغیر منبع کنترل با کنترل بیرونی با گرایش افراد قدرتمند (P) را نشان می‌دهد.

با توجه به داده‌های جدول شماره ۷، همبستگی متغیر منبع کنترل با کنترل بیرونی با گرایش افراد معتقد به شانس (C) با تعهد و مسئولیت‌پذیری معنی‌دار است. بنابراین منبع کنترل با کنترل بیرونی با گرایش افراد معتقد به شانس سومین متغیری است که وارد رگرسیون می‌شود.

جدول شماره ۷- تحلیل واریانس برای رگرسیون مسئولیت پذیری روی متغیر

منبع کنترل افراد معتقد به قدرتمند بودن دیگران (P)

منبع تغییرات	مجموع مجذورات SS	درجه آزادی d.F	میانگین مجذورات MS	f	سطح معنی داری P
رگرسیون	۴۴,۵۱	۱	۴۴,۵۱	۰,۶۵۲	۰,۴۲۱
پسماند	۷۳۶۸,۹۹	۱۰۸	۶۸,۲۳	-	-

جدول شماره ۸ تحلیل واریانس برای رگرسیون تعهد روی متغیر منبع کنترل افراد

معتقد به شانس (C) را نشان می دهد.

جدول شماره ۸- تحلیل واریانس برای رگرسیون تعهد روی متغیر منبع کنترل

افراد معتقد به شانس (C)

منبع تغییرات	مجموع مجذورات SS	درجه آزادی d.F	میانگین مجذورات MS	f	سطح معنی داری P
رگرسیون	۲۳۸,۶۴	۱	۲۳۸,۶۴	۰,۵۴۳	۰,۴۶۳
پسماند	۴۷۴۳۶,۲۴	۱۰۸	۴۳۹,۲۲	-	-

با توجه به جدول شماره ۸ نسبت مشاهده شده برای تحلیل رگرسیون چند متغیری

در گام اول معنی دار است. بنابراین می توان گفت که بین تعهد و منبع کنترل افراد معتقد

به شانس (C) رابطه مثبت وجود دارد. با توجه به این رابطه می توان میزان تعهد را از

روی منبع کنترل افراد معتقد به شانس پیش بینی نمود.

جدول شماره ۹- تحلیل واریانس برای رگرسیون مسئولیت پذیری روی متغیر منبع

کنترل افراد معتقد به شانس (C)

منبع تغییرات	مجموع مجذورات SS	درجه آزادی d.F	میانگین مجذورات MS	f	سطح معنی داری P
رگرسیون	۶۸,۱۱	۱	۶۸,۱۱	۱,۰۰۱	۰,۳۱۹
پسماند	۷۳۴۵,۳۸	۱۰۸	۶۸,۰۱	-	-

همچنین جدول شماره ۹ تحلیل واریانس برای رگرسیون تعهد روی متغیر منبع کنترل افراد معتقد به شانس (C) را نشان می‌دهد.

با توجه به جدول ۹ نسبت مشاهده شده برای تحلیل رگرسیون چند متغیری در گام اول معنی‌دار است. بنابراین می‌توان گفت که بین مسئولیت‌پذیری و منبع کنترل افراد معتقد به شانس (C) رابطه مثبت وجود دارد. با توجه به این رابطه می‌توان میزان مسئولیت‌پذیری را از روی منبع کنترل افراد معتقد به شانس پیش‌بینی نمود.

نتیجه‌گیری

در مورد تعهد و مسئولیت‌پذیری و ارتباط آن با منبع کنترل، یافته‌ها نشان داد که بین منبع کنترل درونی (I) و مؤلفه‌های تعهد و مسئولیت‌پذیری، رابطه مثبت و معنی‌دار وجود دارد.

این بدین معناست که افراد کنترل درونی، تعهد و مسئولیت‌پذیری بیشتری نسبت به سایرین داشته و موفق‌تر عمل می‌کنند.

همچنین در مورد تعهد و مسئولیت‌پذیری و ارتباط آن با منبع کنترل، یافته‌ها نشان داد که بین منبع کنترل بیرونی، و مؤلفه‌های تعهد و مسئولیت‌پذیری، رابطه منفی وجود دارد.

یافته‌ها نشان داد که بین منبع کنترل با گرایش به افراد قدرتمند (P) و تعهد و مسئولیت‌پذیری رابطه منفی وجود دارد.

همچنین یافته‌ها نشان داد که بین منبع کنترل با گرایش به شانس (C) و تعهد و مسئولیت‌پذیری رابطه منفی وجود دارد.

و همچنین یافته‌ها نشان می‌دهد بین تعهد و مسئولیت‌پذیری رابطه معنی‌داری وجود دارد.

بحث و بررسی یافته‌های پژوهش در چارچوب مطالعات پیشین :

براساس نتایج این پژوهش بین منبع کنترل درونی (I)، و ابعاد تعهد و مسئولیت‌پذیری رابطه مثبت و معنی‌دار وجود دارد. یعنی با افزایش منبع کنترل درونی افراد، تعهد و مسئولیت‌پذیری آنان بیشتر می‌شود. به عبارتی هرچه افراد بیشتر بر این باور باشند که مسئول اعمال و رفتار خودشان هستند و موفقیت و شکست آنان نتیجه عملکرد خودشان است و نه نتیجه شانس و اقبال و یا افراد قدرتمند دیگر، تعهد و مسئولیت‌پذیری بیشتری دارند.

از طرف دیگر نتایج این تحقیق نشان داد که بین منبع کنترل (P) یعنی اعتقاد به قدرتمندبودن دیگران و تعهد و مسئولیت‌پذیری رابطه منفی وجود دارد. همچنین نتایج این پژوهش نشان داد افرادی که دارای منبع کنترل افراد معتقد به شانس (C) هستند نیز تعهد و مسئولیت‌پذیری کمتری دارند.

یکی از دلایل تعهد و مسئولیت‌پذیری در افراد دارای منبع کنترل درونی، سازگاری مناسب آنها با مشکلات موجود در زندگی است. چیزی که تحقیقات چندی مؤید آن است. (به طور مثال گلاس^۱، ۱۹۹۵)

بارنت^۲ (۱۹۸۷) به این نتیجه رسید که افراد دارای منبع کنترل درونی، سازگاری بهتری با مشکلات زندگی و خانوادگی دارند و در نتیجه دارای احساس مثبت به زندگی هستند. پاول^۳ (۱۹۹۱) اظهار می‌دارد افراد دارای منبع کنترل درونی دارای یک احساس کنترل شخصی و تعهد در ارتباط با سازگاری به هنگام بروز مشکلات خانوادگی هستند، در حالی که افراد دارای منبع کنترل بیرونی (CP) در کنترل سرنوشت خود، نیرومندی کمتری را احساس می‌کنند و سازگاری کمتری را نشان خواهند داد. افراد کنترل درونی در برخورد با مشکلات بیشتر به طور فعال و مستقیم عمل می‌کنند و تمایل به موفقیت دارند، از این رو با مشکلات بهتر از بیرونی‌ها مواجه می‌شوند. (کوپر^۴، ۱۹۸۳)

همچنین اینگونه افراد (کنترل درونی) از یک طرف برای اعمال خود قبول مسئولیت می‌کنند که این قبول مسئولیت خودبه‌خود موجب پذیرش مشکل و در نتیجه نهایی موجب حل مشکل خواهد شد. (پاف^۵، ۱۹۹۳، ص ۸۴)

از طرف دیگر افراد دارای منبع کنترل درونی هم برای خود مسئولیت قائلند و هم برای دیگران. (فراهانی، ۱۳۷۸، ص ۸۸)

از دیگر یافته‌هایی که می‌تواند ارتباط بین تعهد و مسئولیت‌پذیری و منبع کنترل را تبیین می‌کند، یافته‌های مربوط به ارتباط بین منبع کنترل درونی و سلامت روانی از یک طرف و ارتباط بین شخصیت سالم و رضایت از خانواده از سویی دیگر است. بسیاری

^۱-Glass
^۲-Barnet
^۳-Powel
^۴-Cooper
^۵-Paf

از تحقیقات نشان داده‌اند که افراد دارای منبع کنترل درونی از سلامت روانی بهتری برخوردارند. (فراهانی، ۱۳۷۸)

تبیین دیگری که در خصوص میزان تعهد و مسئولیت‌پذیری و منبع کنترل می‌توان به عمل آورد در رابطه با نحوه برخورد افراد با مشکلات و فرآیند حل مسئله است. افراد دارای منبع کنترل درونی در برخورد با ناکامی به طور مثبت مواجه می‌شوند، در حالی که افراد دارای منبع کنترل بیرونی برخوردی منفی با ناکامی‌ها دارند و دچار پرخاشگری می‌شوند. (رومی، ۱۹۹۰، ص ۲۴)

پیشنهادات تحقیق

- ۱- نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران برای استخدام دانشجویان دانشگاه افسری امام علی (ع) نسبت به تست روان شناسی MMPL جهت تشخیص اینکه داوطلبین دارای کنترل درونی یا بیرونی هستند، اقدام نموده و فقط داوطلبین دارای منبع کنترل درونی را استخدام نمایند.
- ۲- تست روان شناسی MMPL در خصوص افسران شاغل نزاچا اخذ و به افسرانی که دارای منبع کنترل درونی هستند مشاغل بالا ارجاع شده و از اعطای مشاغل به افراد دارای منبع کنترل بیرونی پرهیز شود.

منابع و مأخذ:

- پرون، لارنس‌ای، (۱۳۸۱)، روان‌شناسی شخصیت، مؤسسه خدمات فرهنگی رسا.
- اقتداری، علی محمد، (۱۳۶۸)، رفتار سازمانی، انتشارات دانشگاه افسری امام علی (ع).
- بال، ساموئل، انگیزش در آموزش و پرورش، ترجمه علی مسدد، (۱۳۷۲)، انتشارات دانشگاه شیراز.
- دلاور، علی، (۱۳۷۴)، روش‌های تحقیق در روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور.
- شلویری، گلرخ، (۱۳۷۷)، بررسی ارتباط بین منبع کنترل و پیشرفت تحصیلی در دانش‌آموزان، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت معلم.

- صبوری، مقدم، (۱۳۷۲)، بررسی ارتباط بین منبع کنترل و سلامت روانی. پایان نامه کارشناسی ارشد، انستیتو روان پزشکی تهران.
- فراهانی، محمدنقی، (۱۳۷۸)، نظریه یادگیری اجتماعی راتر، تبیینی بر سازه منبع کنترل راتر.
- فراهانی، محمدنقی، (۱۳۷۸)، روانشناسی شخصیت: نظریه، تحقیق، کاربرد، انتشارات دانشگاه تربیت معلم.
- مازلو، آبراهام، انگیزش و شخصیت، ترجمه احمد رضوانی، (۱۳۷۳)، انتشارات آستان قدس رضوی.
- گودرزی، ناصر، (۱۳۷۸)، بررسی رابطه زناشویی با منبع کنترل، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تهران.
- گال، ریون و منگلز دورف، دیوید، روانشناسی نظامی، ترجمه ناصر گودرزی، (۱۳۸۲)، انتشارات آن، تهران.
- شرمهرون، جان آر. جی. هانت، جیمز. ان. ازبورن، ریچارد، (۱۳۷۹)، مدیریت رفتار سازمانی، مؤسسه تحقیقات و آموزش مدیریت.
- مورهد، گریفین، (۱۳۸۴)، رفتار سازمانی، انتشارات مروارید.
- رضائیان، علی، (۱۳۷۴)، مدیریت رفتار سازمانی، انتشارات دانشکده مدیریت دانشگاه تهران.
- شعاری نژاد، علی اکبر، (۱۳۸۳)، روانشناسی رشد، انتشارات اطلاعات.
- گنجی، حمزه، (۱۳۸۴)، ارزش یابی شخصیت، نشر ساوالان.
- دیویی، جان، (۱۳۳۴)، اخلاق و شخصیت، بنگاه مطبوعاتی صفی علی شاه.
- سیاسی، علی اکبر، (۱۳۸۲)، شخصیت و نظریه های مربوط به شخصیت، انتشارات دانشگاه تهران.
- احمدی، علی اصغر، (۱۳۷۹)، روانشناسی شخصیت از دیدگاه اسلامی، انتشارات امیرکبیر.
- مشبکی، اصغر، (۱۳۸۰)، مدیریت رفتار سازمانی، نشر ترمه.
- شولتز، روان، (۱۳۸۱)، نظریه های شخصیت، نشر ارسباران.

- افجه، سیدعلی اکبر، (۱۳۸۰)، مبانی فلسفه و تئوری‌های رهبری و رفتار سازمانی، سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت).
- لوتانز، فرد، (۱۳۷۲)، رفتار سازمانی، مؤسسه بانکداری ایران.
- Ball, E, Richard, (1993), *Martial Satisfaction and Life Satisfaction*.
- Farahani, M.N, (1994) ,*The Relationship of Locus of Control*.
- Levenson, Robert, (1992) , Martial Processes Predictive of Later *Dissolution*, Journal of Personality and Social Psychology.
- Pervin, Lawrence, (1995), The Science of Personality.
- Britt, Tomas, (1999), *Institute of Research* , US Army.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی